

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
ВШТІП Академія прикладних наук у Познані (Польща)
Університет менеджменту та підприємництва у Валбжиху (Польща)
Університет третього віку у Громадці (Польща)
Університет економіки у Бидгощі (Польща)
Економіко-гуманітарний університет у Варшаві (Польща)
Жешувський університет (Польща)
Поморська Академія в Слупську (Польща)
Познанський університет економіки та бізнесу (Польща)
Гартмут Дюбек Товариство економічного і структурного розвитку з обмеженою
відповідальністю (Німеччина)
Хмельницький національний університет
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
ЗВО «Подільський державний університет»
Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника
Державний біотехнологічний університет м. Харків
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Калуський політехнічний фаховий коледж

Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції
**«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне
забезпечення»**

Бережани – 2024

УДК 654.071
С 76

*Рекомендовано Вченою радою ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
(Протокол № 3 від 31.10. 2024 року)*

Рецензенти:

*І. Ф. Баланюк, доктор економічних наук, професор
М. В. Диха, доктор економічних наук, професор
А. Д. Чикуркова, доктор економічних наук, професор*

Редакційна колегія:

*к.е.н., доцентка М. С. Пономарьова (голова); д.е.н., професорка Д. І. Шеленко (замісник);
dr. n. sp. Grzegorz Konieczny; dr. n. e. Paulina Kolisnichenko, д.е.н., професорка Л. С. Сас.,
член-кореспондент, д.е.н., професор Шпикуляк О. Г., к.е.н., доцентка Т. О. Гуренко;
к.е.н. М. Р. Куляк, к.т.н., доцентка Р. М. Лещій*

Відповідальна за випуск:

докторка економічних наук, професорка С. М. Судомир

«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення», матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут». Запоріжжя: ФО-П Однорог Т.В., 2024. С. 289.

ISBN 978-617-7823-77-2

Проведення конференції зареєстровано в ДНУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»: Посвідчення № 529 від 27.09.2024 р.

У збірнику вміщено матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції **«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення»** ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут», що відбулася 23 жовтня 2024 року у ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут».

Збірник охоплює основні напрями інженерно-економічних наук.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів закладів вищої освіти.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, галузевої термінології, імен власних та інших відомостей.

@ ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

Людмила ШОВКУН-ЗАБОЛОЦЬКА,
к.е.н., доцентка, доцентка кафедри економіки та бізнесу
Валерія ФЕДОРОВА,
здобувачка першого(бакалаврського) рівня освіти
Державний біотехнологічний університет
м. Харків,
Україна

ПРИРОДНІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СТАНОВЛЕННЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Україна, одна з найбільших країн Європи, багата на природні ресурси, які історично відіграли важливу роль в економічному розвитку. Під час переходу до ринкової економіки природні ресурси стали критичним фактором для стабілізації економіки, інтеграції в світові ринки та формування експортного потенціалу.

Україна має великі поклади корисних копалин, родючі ґрунти та розвинені водні ресурси, що підтримують розвиток таких стратегічних секторів економіки, як агропромисловість, металургія та енергетика. Енергетичні ресурси займають значну частку економіки країни, де протягом десятиліть основним джерелом енергії було вугілля, особливо на сході країни. На початкових етапах переходу до ринкової економіки частка ВВП, пов'язана з видобутком та експортом енергоресурсів, була значною. Однак залежність від імпорту нафти й газу поставила питання енергетичної безпеки, що стимулювало пошук альтернативних джерел, зокрема відновлюваних[1].

Корисні копалини, такі як залізна руда, стали базою для важкої промисловості, особливо металургії. Завдяки багатим запасам залізної руди Україна залишається одним із найбільших європейських виробників сталі, що створює робочі місця й забезпечує значний дохід від експорту. Основні родовища зосереджені у Криворізькому басейні, де видобуток руди триває вже більше століття, роблячи цей регіон одним із провідних центрів гірничо-металургійної промисловості в Європі.

Завдяки наявності залізної руди Україна активно експортує сталь, яку купують країни Європейського Союзу, Азії та Близького Сходу. Експорт металів приносить Україні значні валютні надходження, роблячи металургію ключовим сектором економіки. Окрім залізної руди, Україна має великі запаси марганцевої руди, особливо у Нікопольському басейні, що дозволяє країні залишатися провідним виробником феросплавів[2].

Україна також є значним постачальником титанової руди, яка використовується в авіації, космічній галузі, медицині та обороні. Титанова промисловість розвивається, забезпечуючи експорт високоякісних титанових виробів і підсилюючи економічний потенціал держави.

Металургія забезпечує близько 25% промислового виробництва України, суттєво впливаючи на експорт і наявність конкурентоспроможної продукції на світовому ринку. Однак інтенсивна експлуатація природних ресурсів викликає екологічні проблеми, що може негативно впливати на економічний розвиток. Потреба у сталому використанні ресурсів стає все актуальнішою.

Водні ресурси активно використовуються для гідроенергетики, сільського господарства та промисловості, хоча їх потенціал ще не повністю реалізований. Лісові масиви сприяють деревообробній промисловості, але проблемою залишається незаконна вирубка лісів. Надмірне використання ресурсів призводить до деградації земель і забруднення довкілля, а металургія й енергетика є основними джерелами викидів[3].

Залежність від імпорту газу й нафти підвищує енергетичні ризики України. Розвиток відновлюваної енергетики знижує цю залежність, сприяючи підвищенню безпеки. Збройний конфлікт вплинув на функціонування металургійних підприємств, особливо на сході країни, що спричинило втрати виробничих потужностей[4].

Інвестиції в модернізацію й нові технології дозволяють зменшити енергоспоживання й підвищити екологічні стандарти виробництва. Використання екологічно чистих технологій дозволяє інтегрувати продукцію України на ринки ЄС.

Природні ресурси України є важливим чинником економічного розвитку та експортного потенціалу країни. Значні поклади корисних копалин, зокрема залізної та марганцевої руд, забезпечують розвиток металургії, що приносить державі суттєві валютні надходження. Проте залежність від традиційних джерел енергії та імпорту вуглеводнів підвищує енергетичні ризики, що вимагає переходу до альтернативних джерел[5].

Надмірна експлуатація ресурсів загрожує екології, тому модернізація підприємств та запровадження новітніх технологій є важливими для збереження конкурентоспроможності та природного потенціалу України.

Список використаних джерел:

1. Беляєв, О. В. (2020). Економіка України: проблеми та перспективи розвитку. Київ: Наукова думка.
2. Даниленко, В. М. (2019). Ресурсний потенціал України та його використання в економіці. Львів: ЛНУ ім. І. Франка.
3. Мельник, А. В. (2017). Природні ресурси та їх роль у розвитку української економіки. Запоріжжя: Вид-во ЗНУ.
4. Офіційний сайт компанії «АрселорМіттал Кривий Ріг». URL: <https://ukraine.arcelormittal.com>.
5. Shovkun-Zablotskaya, L.; Pisarenko, V.; Serova, L.; Tegipko, S. Management and marketing of wartime agribusiness in Ukraine. Economics Ecology Society 2024, 8, 64-77.